

LIST KORYNTIAN DO PAWŁA I PAWŁA DO KORYNTIAN

Wprowadzenie, tłumaczenie i komentarz — Ryszard Rumianek

WPROWADZENIE

List *Koryntian do Pawła* i *Pawła do Koryntian* powstał na podstawie następujących wzmianek z *Pierwszego Listu* św. Pawła Apostoła do *Koryntian*: „W związku ze sprawami, o których pisaliście...” (7, 1) oraz: „Napisałem wam w liście...” (5, 9). Apokryf ten powstał prawdopodobnie w drugiej połowie II w. Tradycja manuskryptów jest reprezentowana przez następujące teksty:

- 1) Różne manuskrypty armeńskie Nowego Testamentu. Zachowało się ich jedenaście i prawie wszystkie zawierają omawianą korespondencję. Na ich podstawie ustalono pierwotny tekst armeński (A).
- 2) Komentarz armeński św. Efrema z IV w. do listów Pawłowych (E). Św. Efrema uważał ten apokryf za księgę natchnioną i potraktował go na równi z autentycznymi listami św. Pawła Apostoła. Komentarz został dokonany na tekście syryjskim.
- 3) Pięć manuskryptów łacińskich (L, M, B, P, Z).
- 4) Manuskrypt koptyjski. Jest to papirus z Heidelbergu z VI w., będący tłumaczeniem z greckiego (Heid).
- 5) Rękopis grecki odkryty w III w. razem z *Narodzeniem Maryi*. Ma on oznaczenie Bodmer X (Bodmer).

Początkowo myślano, że apokryf został napisany w języku syryjskim. Po odkryciu jednak manuskryptów łacińskich i wersji koptyjskiej powstała hipoteza, że językiem oryginalnym był grecki.

Są dwie tradycje, jeśli chodzi o tekst: jedna zawiera samą korespondencję *Koryntian* z Pawłem i Pawła z *Koryntianami*, druga zaś jest zamieszczona w *Dziejach Pawła*. Ponadto w oparciu o tekst ustalono dwie recenzje: krótszą (starszą), reprezentowaną przez kodeks Bodmer, Heid, E i L, oraz dłuższą (z dodatkami tekstów kanonicznych), reprezentowaną przez kodeks A i M.

Tłumaczenie zostało oparte o następujące wydania krytyczne: *Apocrypha IV. Die apokryphen Briefe des Paulus an die Laodicerer und Korinther* (Kl T, 12), wyd. A. Harnack, Bonn 1905, 8—23 — kodeks łaciński L₁ i wtórne tłum. greckie, które zostało dokonane na gruncie

pięciu wyżej wymienionych świadectw oraz *Apocryfi del Nuovo Testamento*, wyd. L. Moraldi, Torino 1971, 1740—1748 — papirus z Heidelbergu i papirus Bodmera X (tłum. wł.).

LISTY KORYNTIAN DO PAWŁA

- 1 Stefan i wszyscy starsi, którzy są z nim, Dafinus, Eubolus, Teofil i Zenon, do brata¹ Pawła w Panu pozdrowienie.
- 2 Przybyli do Koryntu jacyś dwaj mężowie,² Szymon i Kleobius, którzy burzą wiarę niektórych przez fałszywe słowa,
- 3 które ty osądz,
- 4 ponieważ ani od ciebie, ani od innych apostołów³ nie słyszeliśmy nigdy podobnych rzeczy.
- 5 My jednak strzeżemy tego wszystkiego, co otrzymaliśmy od ciebie i od innych.⁴
- 6 Pan okazuje nam zatem swoje miłosierdzie przez sam fakt, że ty jesteś jeszcze przy życiu i możemy w ten sposób słuchać ciebie na nowo;⁵
- 7 przybądź do nas, albo napisz.⁶
- 8 Wierzymy bowiem, jak zostało objawione Theonoe⁷, że Pan cię wybawił z rąk nieprzyjaciół.
- 9 Rzeczy, które mówią i nauczają, są te:
- 10 nie należy wierzyć prorokom;
- 11 Bóg nie jest wszechmocny;⁸
- 12 nie ma zmartwychwstania ciała;
- 13 Bóg nie stworzył człowieka;
- 14 Chrystus nie przyszedł w ciele i nie narodził się z Maryi;
- 15 świat nie jest dziełem Boga, lecz aniołów.
- 16 Dlatego, bracie, prosimy cię, abys zrobił wszystko i przybył do nas, żeby Kościół Koryncki pozostał bez zgorszenia i żeby objawiła się ich niedorzeczność.
Żegnaj w Panu!

¹ Wyraz „brat” nie występuje we wtórnym tłum. gr. oraz u Bodmera.

² Nie ma tego wyrazu we wtórnym tłum. gr.

³ „...ani od innych apostołów...” — brak w L₁. Natomiast u Bodmera brak tylko słowa „apostołów”.

⁴ Brak całego wersetu w L₁.

⁵ W L₁ z całego wersetu jest tylko: „w ciele”.

⁶ W L₁ jest tylko „nas”. Heid dodaje „albo napisz”. Natomiast Bodmer ma: „rzeczywiście wierzymy, że ty sam przybędziesz, jako to zostało objawione Theonoe”.

⁷ Brak tego wyrazu w L₁ i we wtórnym tłum. gr. Bodmer ma go werset wcześniej. Theonoe może być rozumiane w znaczeniu: „ten, który myśli według Boga” Wanto tu zaznaczyć, że kodeks A i M mają Theonas, a kodeks E — Etheonas.

⁸ Brak wyrazu „wszechmocny” w L₁.

(Opowiadanie)⁹

- 1 Diakoni Treptos i Eutyches zanieśli list do Filipi,
- 2 tak, że Paweł będąc w więzieniu otrzymał go za pośrednictwem Stratoniki,¹⁰ żony Apollofana.
I zapłakał.
- 3 Następnie zawołał mówiąc: o ileż dla mnie byłoby lepiej umrzeć i znaleźć się blisko Pana, niż żyć na tym świecie w ciele słuchając smutnych wiadomości, jak te o nauczaniu, i widzieć udrękę dołączającą się do udręki.¹¹
- 4 W momencie krytycznym jak ten, jestem w więzach i rozmyślam nieszczęścia, za pośrednictwem których realizują się dzieła szatana!
- 5 W największym zatem strapieniu Paweł napisał odpowiedź na list.

LIST PAWŁA DO KORYNTIAN

- 1 Paweł, więzień¹² Jezusa Chrystusa, do braci, którzy znajdują się w Koryncie, przesyła pozdrowienie!
- 2 Wśród wielu ucisków, które niestety mnie godzą, nie zaskakuje mnie, że niegodziwe nauki rozpowszechniają się tak szybko.¹³
- 3 Mój Pan Jezus Chrystus przyjdzie rzeczywiście bardzo szybko nie znosząc dłużej wiarołomstwa swojej nauki.¹⁴
- 4 Od początku bowiem przekazałem wam to wszystko, co otrzymałem od tych, którzy byli przede mną apostołami i przebywali cały czas z Jezusem Chrystusem.¹⁵
- 5 Nasz Pan Jezus Chrystus jest narodzony z Maryi, z rodu Dawida, z Ducha Świętego, którego Ojciec posłał do Niej z Niebios,¹⁶
- 6 aby przyszedł na ten świat Jezus i wybawił każdego człowieka przez swoje cielesne narodzenie oraz wskrzesił nas ze śmierci w ciele, jak sam dał tego przykład;¹⁷
- 7 Człowiek został stworzony przez Jego Ojca

⁹ Tekst ten znajduje się tylko w papirusie z Heidelbergu oraz częściowo we wtórnym tłum. gr. (bez wersetów 4 i 5).

¹⁰ Wg kodeksu A Paweł był w więzieniu z powodu tej osoby.

¹¹ Por. Flp 1, 23; 2, 27; 2 Kor 5, 8.

¹² Por. Ef 3, 1; Flm 9.

¹³ Por. Ga 1, 6.

¹⁴ Wśród pierwszych chrześcijan rozpowszechnione było oczekiwanie na bliskie powtórne przyjście Jezusa Chrystusa — por. 1 Kor 4, 5; 7, 29; 1 Tes 4, 14—16; 2 Tes 2, 2—5; Pasterz Hermasa 3, 8, 9; List Barnaby 4, 3; 21, 3.

¹⁵ Por. 1 Kor 15, 3; Ga 1, 17.

¹⁶ Por. Rz 1, 3. Kodeks L₁ dodaje tu: „...przez anioła Gabriela”.

¹⁷ Por. 1 Tm 1, 15.

- 8 i dlatego kiedy zagubił się, był poszukiwany, aby być ożywionym dla dzieła usynowienia.¹⁸
- 9 Bowiem Bóg wszechmocny, stwórca nieba i ziemi, posłał najpierw Żydom proroków, aby wybawić ich od grzechów,¹⁹
- 10 ponieważ zechciał zbawić dom Izraela. Dlatego wziął część Ducha Chrystusa i wysłał go na proroków, którzy głosili przez długi czas religię bez błędu.
- 11 Ale ten, który może obalić to, co jest sprawiedliwe, chcąc być Bogiem, podjął się dzieła i wyniszczył ich krępując wszystkich swoją wolą, i koniec świata przybliżył do sądu.²⁰
- 12 Bóg wszechmocny, będąc sprawiedliwym, i nie chcąc niweczyć swego dzieła,²¹
- 13 posłał swego Ducha do Maryi;²²
- 14 Ona uwienzyła całym sercem i otrzymała w łonie Ducha św., tak iż Jezus objawił się w świecie,²³
- 15 aby zły, który zapanował w ciebie, za Jego pośrednictwem został zwyciężony i przekonał się, że nie jest Bogiem.
- 16 Tak bowiem Jezus Chrystus zbawił w swoim ciebie wszystkich,²⁴
- 17 okazując w swoim własnym ciebie świątynię sprawiedliwości,²⁵
- 18 w której zostaliśmy zbawieni.²⁶
- 19 Ci zatem, którzy są zgodni z tamtymi ludźmi, nie są synami sprawiedliwości, ale gniewu, ponieważ odrzucili Opatrzność Bożą, twierdząc, że niebo i ziemia oraz wszystko co na nich jest, nie jest dziełem Boga.²⁷
- 20 Oni rzeczywiście mają wiarę przekłętą węży.
- 21 Odwracajcie się od nich i uciekajcie od ich nauczania.
- 22 Nie jesteście bowiem synami nieposłuszeństwa, ale najukochańszego Kościoła.

¹⁸ Por. Rz 8, 15. 23; 9, 4; Ga 4, 5n. Papirus z Heidelbergu ma w tym miejscu nieco inaczej: „po śmierci był poszukiwany...”.

¹⁹ Heid o posłaniu proroków najpierw Żydom mówi w wierszu następnym.

²⁰ Por. 2 Tes 2, 4. Werset w takim brzmieniu ma tylko uzupełniony przez kodeks M papirus z Heidelbergu.

²¹ Heid ma: „...nie chcąc, aby Jego dzieło było odrzucone”.

²² L₁ i Heid dodają: „w Galilei”. Natomiast Bodmer ma nieco inne brzmienie całego wiersza: „spowodował zstąpienie Ducha, i w formie ognia, w Maryi, Galilejce”.

²³ Brak tego wersetu we wtórnym tłum. gr. i u Bodmera. L₁ i Heid są właściwie w tym miejscu uzupełnione kodeksem M, natomiast kodeks A ma inną lekcję: „ponieważ ona uwierzyła całym swoim sercem, była więc godna otrzymać i zrodzić naszego Pana Jezusa Chrystusa”.

²⁴ W L₁ brak: „zbawił wszystkich”.

²⁵ Por. 1 Kor 3, 17; Ef 2, 21. Brak tego wersetu w L₁.

²⁶ Brak tego wersetu w L₁.

²⁷ Brak początku wersetu w L₁. Por. 1 Tm 1, 19.

- 23 Dlatego został zapowiedziany czas zmartwychwstania.²⁸
 24 Dla tych, którzy mówią, że nie ma zmartwychwstania ciała, dla nich zmartwychwstania nie ma,
 25 ponieważ nie uwierzyli, że zmarły (Pan) tak zmartwychwstał.²⁹
 26 Koryntianie, oni bowiem nie rozumieją ziarna pszenicy i wszystkich innych nasion, które rzucone nagie w ziemię, po zniszczeniu, z woli Boga powstają na nowo w ciele i w szacie.³⁰
 27 W taki sposób to, co zostało zasiane, nie tylko odżywa, ale daje pomyślność i błogosławieństwo.
 28 Jeśli zaś nie chcemy brać przykładu z nasion, to weźmy bardziej szlachetny.
 29 Wiecie, że Jonasz, syn Amittaja, nie chcąc głosić przeciw Niniwie był wchłonięty przez potwora morskiego
 30 i po trzech dniach i trzech nocach Bóg usłyszał Jonasza modlącego się w najgłębszej otchłani i nic w nim nie zostało zniszczone, ani włos ani powieka.³¹
 31 Tym więcej, jak On sam zmartwychwstał, tak wskrzesi was, którzy uwierzyliście w Jezusa Chrystusa.³²
 32 Jeśli zostało wskrzeszone ciało człowieka, który zmarł z synów Izraela i był rzucony na kości Elizeusza, tak również wy, na których było ciało, kości i duch Chrystusa, w tym dniu zmartwychwstaniecie z ciałem kompletnym.³³
 33 Podobnie i prorok Eliasz wskrzesił ze śmierci syna wdowy. O ileż więcej Pan Jezus na dziwięk trąby, w mgnieniu oka, wskrzesi was ze śmierci, jak On sam powstał z martwych. W swoim ciele rzeczywiście dał nam przykład.³⁴
 34 Jeśli przeto wolicie inne rzeczy, to nie chcecie mnie nękać!
 35 Jestem bowiem więźniem, aby zwyciężał we mnie Chrystus, i dlatego noszę w moim ciele Jego stygmaty,³⁵ abym ja sam został wskrzeszony z martwych.³⁶
 36 Ktokolwiek postępuje za tą regułą otrzymaną za pośrednictwem błogosławionych proroków i świętej Ewangelii, posiadzie na-

²⁸ Wiersze 22 i 23 występują tylko w kodeksie M, który znów uzupełnił Heid. Por. Ef 2, 2; 5, 6.

²⁹ Dla jasności myśli trzeba tu dodać słowo „Pan”. Ponadto warto zauważyć, że wiersze 24 i 25 mają w kodeksach M i A poprawioną lekcję w tym, co wydaje się bardziej pierwotne, że nie ma zmartwychwstania grzeszników.

³⁰ Por. 1 Krl 15, 37; 2 Kor 5, 3; J 12, 24n.

³¹ Por. Mt 12, 40; Jon 1, 1; 2, 3.

³² Por. Rz 6, 4.

³³ Por. 2 Krl 13, 21; Łk 24, 39.

³⁴ Wiersz 33 występuje tylko w kodeksach M i A. Znowu Heid został nim uzupełniony. Przykład jest wzięty z 1 Krl 17, 19—23.

³⁵ Por. Ga 6, 17.

³⁶ Por. Flp 3, 8.

grodę, a gdy powstanie z martwych, osiągnie życie wieczne.³⁷
37 Natomiast ten, który przekroczy te rzeczy, ma w sobie ogień,
a ci, którzy idą tą drogą, są ludźmi bezbożnymi
38 i pokoleniem żmijowym;
39 od nich powinniście zostać oddzieleni potęgą Pana.³⁸
40 Pokój niech będzie z wami!³⁹

³⁷ Por. Ga 6, 16. Słowa: „... a gdy powstanie z martwych, osiągnie życie wieczne”, są lekcją z kodeksu M, której bliskie są lekcje A i E.

³⁸ Wienszem tym kończy się kodeks E.

³⁹ Takie zakończenie ma wtórne tłum. gr. oraz Bodmer. Natomiast L₁ i Heid dodają jeszcze „łaskę i miłość”.